

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ.

ΕΧΕΙ ἡ ἀλήθεια τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀπόδειξιν τὴν τελειότητα τῶν ἑαυτῆς νόμων, τῶν ἐξαισιῶν θαυμάτων τὸ πλῆθος, τῶν ἀποστόλων τὸ κήρυγμα, τὴν μέχρι θανάτου ὁμολογίαν τῶν μαρτύρων, τὴν χωρὶς ἀνθρωπίνης βοήθειας ἑκτασιν αὐτῆς εἰς ὀλίγον καιροῦ διαστημα εἰς τοσαῦτα ἄπιστα καὶ διεφθαρμένα ἔθνη, τὴν νίκην τῶν κατ' αὐτῆς φοβερῶν καὶ ἀκατανικήτων διωγμῶν τῶν ἀπανθρωποτατων τυράννων, τὴν μεταβολὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς ἐσχάτης κακίας εἰς τῶν ἀρετῶν τὰ ὕψη· ἔχει ὅμως καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν τούτων ἰσχυροτέραν, τὰς προφητείας δηλονότι τῶν ἁγίων προφητῶν. Αὐτοὶ κατὰ σειράν, ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Ἰωάννου τοῦ προδρόμου, ἤγουν τεσσαρακονταπέντε αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ λόγων καὶ διὰ τύπων καὶ συμβόλων προεφήτευσαν καὶ εἶπον τὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταβασιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν, τὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διατριβὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη μετὰ τῶν περιστάσεων αὐτῶν, τὸν σταυρὸν καὶ τὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς σταυρώσεως ἀκολουθήσαντα ἐξαισία

θαύματα, τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν, τὴν εἰς οὐρανούς ἀνάληψιν, τὴν τοῦ παναγίου πνεύματος κατάβασιν, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀπίστων ἐθνῶν καὶ τὴν διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Περὶ δὲ τῆς ἀληθοῦς γνησιότητος τῶν προφητικῶν βιβλίων τῶν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἀναγινωσκομένων οὐδεὶς ἀμφιβάλλει δύναται, ἐπειδὴ τὰ τούτων πρωτότυπα, τὰ διὰ τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης γραφέντα, εὐρίσκονται ἄχρι τῆς σήμερον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων, τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπ' αὐτῶν κατ' οἰκονομίαν θεοῦ φυλαττόμενα. Τὰ βιβλία οὖν τῶν προφητῶν εἰσι τόσαι σάλπιγγες, σαλπίζουσαι καὶ βεβαιοῦσαι τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον· αὐτὰ εἰσι τὰ ἀκράδαντα θεμέλια τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, αὐτὰ βεβαιοῦσι τὰ ἅγια εὐαγγέλια, καὶ ὅσα οἱ χριστιανοὶ πιστεύουσιν. Ὅθεν δικαίως ὁ μακάριος Πέτρος ἔλεγεν, ὅτι τῶν προφητῶν ἡ μαρτυρία ἐστὶ βεβαιότερα καὶ αὐτῆς τῆς τῶν αἰσθήσεων μαρτυρίας· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θεάνθρωπος πολλάκις ἐπρόβαλε τῶν προφητῶν τὰ λόγια πρὸς ἀπόδειξιν τῆς αὐτοῦ θεότητος, οὐ μόνον δὲ τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ

ὅρα τὸ
Χρον.
Γεωργ.
Συγγ.

2. Πέτρ.
1. 19.

τὰ προφητικά περὶ αὐτοῦ σύμβολα. Τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον περιέχει τὸ σύμβολον τοῦ σταυροῦ, τὸ προφητικῶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου προφήτου Μωϋσέως κατασκευασθέν. Ὅσιν ἀνοίξη τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τὰ ὦτα, καὶ μετ' εὐλαβείας ἀκούσῃ πόσον θαυμασίως τοῦτο τὸ Μωσαϊκὸν σύμβολον προεφάνερωσε τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν, ἐκεῖνος θαυμασίως ζηρίζεται ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως, καὶ, ἰατρύσας τὰς πληγὰς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, γίνεται ἄξιος τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Ἰωάν. 3,
13.

Εἶπεν ὁ Κύριος, Οὐδεὶς ἀναβέθηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰμὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ὅτε ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὸν Νικόδημον πόσον ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἅγιον βάπτισμα, ὁ δὲ Νικόδημος οὐκ ἠδύνατο κατανοῆσαι τὰ λεγόμενα, τότε εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐὰν ὑμεῖς οὐ καταλαμβάνετε τὰ ἐπίγεια, ἤγουν τὰ ἐπὶ γῆς γενόμενα, ὁποῖόν ἐστι τὸ βάπτισμα, περὶ οὗ ἐγὼ ἐλάλησά σοι, « Ἐὰν εἶπω τὰ ἐπουράνια », ἤγουν τὰ περὶ τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεννήσεώς μου, καὶ τὰ περὶ τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας καὶ οἰκονομίας, πῶς δύνασθε κατανοῆσαι αὐτά; Ὅσιν ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖνος δύναται κατανοῆσαι τὰ τοῦ θεοῦ. « ἀλλ' οὐδεὶς » ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν εἰμὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ ». Βλέπε δὲ πῶς διὰ τούτων τῶν λόγων ἐφάνερωσεν, ὅτι θεὸς ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος. Τὸ ἀνέβη εἰς τὸν οὐρα-

αὐτῶν.
12.

νόν, καὶ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐστὶν ἴδιον μόνου τοῦ θεοῦ τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ πάντα πληροῦντος· διὰ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἅμα δὲ καὶ τῆς διαμονῆς ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐφάνερωσεν, ὅτι ἐστὶ θεός· διὰ δὲ τοῦ « Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου » ἐδείξεν, ὅτι ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος. Καὶ κατέβη μὲν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἄνθρωπος γενόμενος, ἀνέβη δὲ εἰς τὸν οὐρανόν, ὅτε μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· καὶ δὲ κατέβη εἰς τὴν γῆν, οὐδέποτε ὅμως ἐχωρίσθη ἐκ τῶν κόλπων τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἦν διὰ παντός συνηνωμένος μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ πανταχοῦ. Ἐπιβεβαιωθεὶς δὲ, ὅτι θεός ἐστι καὶ ἄνθρωπος καὶ διὰ τῶν ἐξῆς λόγων·

Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

Ἰωάν.
14.

15.

Ἀναχωρήσαντες οἱ Ἰσραηλιταὶ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, ἤλθον εἰς τὴν ἐρημον Ἐδώμ· ἐκεῖ οἱ ὄφεις ἐδάκνον αὐτούς· ὅσοι δὲ ἐδάκνοντο ὑπὸ τῶν ὄφειν, ἐκεῖνοι ἀπέθνησκον. Καὶ ὁ μὲν Μωσῆς παρεκάλεσε τὸν θεόν ἵνα ἐλευθέρωσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς τοιαύτης τιμωρίας· ὁ δὲ θεός, ἐπακούσας τῆς δεήσεως αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, Κατασκεύασον ὄφιν χαλκοῦν, καὶ θές αὐτὸν ἐπὶ σημείου, ἤγουν κρέμασον αὐτὸν ἐπὶ ζύλου· ὅστις δὲ τραυματισθῇ ὑπὸ ὄφews, ἐὰν ἐνατενίσῃ καὶ ἰδῇ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, ἐκεῖνος ἰατρύεται καὶ ζῆ· « Καὶ ἔσται ἐὰν

Ἀριθ. 21,
8.

» δάκη ὄφιν ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δεδηγμένος
 » ἰδὼν αὐτόν, ἤγουν τὸν χαλκοῦν ὄφιν,
 » ζήσεται». Τοῦτο ἐποίησεν ὁ Μωϋσῆς· καὶ
 οἱ μὲν ὄφεις ἔδακνον τοὺς Ἰσραηλίτας, αὐ-
 τοὶ δέ, ἀτενίζοντες καὶ βλέποντες τὸν ὄφιν
 τὸν χαλκοῦν, οὐκ ἀπέθνησκον, ἀλλ' ἰα-
 τρευόντο. « Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ὄφιν
 » χαλκοῦν, καὶ ἔστησεν αὐτόν ἐπὶ σημείου·
 » καὶ ἐγένετο, ὅταν ἔδακνεν ὄφιν ἄν-
 » θρωπον, καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν
 » τὸν χαλκοῦν, καὶ ἔζη ». Σύμβολον
 τοῦτο καὶ τύπος πολλὰ ἀξιοθαύμαστος· ὁ
 μὲν ὄφιν ὁ ἔρπετός, ὅστις ἔδακνε τοὺς Ἰσ-
 ραηλίτας ἐν τῇ Ἐδὼμ, ἐσήμαινε τὸν ὄφιν
 τὸν νοητόν, ἤγουν τὸν διάβολον, ὅστις
 ἐτραυματίσεν τοὺς προπάτορας τοῦ γένους
 τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ Ἐδέμ, ἐτι δὲ καὶ
 ἄχρι τῆς σήμερον τραυματίζει τοὺς ἀπογό-
 νους αὐτῶν· ὁ δὲ χαλκός ὁ εἰς ὄφιν σχη-
 ματισθεὶς ἐσήμαινε τὸν υἱὸν καὶ λόγον
 τοῦ θεοῦ, τὸν λαβόντα δούλου μορφήν, καὶ
 σχήματι εὐρεθέντα ὡς ἄνθρωπον. Ὁ χαλ-
 κοῦς ὄφιν ὑψώθη ἐπὶ σημείου, ὁ θεῖος ἄνθρωπος
 Ἰησοῦς ὑψώθη ἐν τῷ σταυρῷ. Ὅστις ἐβλεπε
 τὸν χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὑψωθέντα ἐπὶ τοῦ
 σημείου, ἰατρευέτο ἀπὸ τῶν πληγῶν τοῦ
 ὄφειος τοῦ ἔρπετου· ὅστις πιστεύει εἰς τὸν
 ἐπὶ ξύλου κρεμασθέντα θεῖον ἄνθρωπον, ἐκείνος
 καθαρίζεται ἀπὸ τῶν τραυμάτων τοῦ ὄφειος
 τοῦ νοεροῦ. Ὅστις ἐβλεπε τὸν ὄφιν τὸν
 χαλκοῦν, οὐκ ἀπέθνησκον, ἀλλ' ἔζη τὴν
 πρόσκαιρον ζωὴν· ὅστις πιστεύει εἰς τὸν
 θεῖον ἄνθρωπον Ἰησοῦν, οὐκ ἀπολείται, ἤγουν
 οὐ κολάζεται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Διὰ
 προστάγματος θεοῦ ὑψώθη ὁ ὄφιν ἐπὶ ση-
 μείου· εὐδοκία τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ὑψώθη

ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ σταυρῷ. Βλέπετε πόσῃν
 ὁμοιότητα ἔχει ὁ τύπος μετὰ τοῦ τυπου-
 μένου· διὰ τοῦτο οὖν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς
 « Καὶ καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν
 » τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν
 » τοῦ ἀνθρώπου ». Ἐπειδὴ δὲ εἶπε « Δεῖ
 » ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου », ἤγουν
 πρέπον ἐστὶν ἵνα ὑψωθῶ εἰς τὸν σταυρόν, διὰ
 τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς λόγων ἐφανέρωσε καὶ τὸ
 διὰ τί πρέπον ἐστὶν ἵνα σταυρωθῇ.

Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν ^{ἰωάν. 3, 16.}
 κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν
 μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πι-
 στεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
 ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

Ἴδου ὁ λόγος τῆς τοῦ θεοῦ εὐδοκίας, ἐξ
 ἧς ἐγένετο ἡ ἐνανθρώπισις τοῦ μονογενοῦς
 υἱοῦ αὐτοῦ· τοσοῦτον ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
 κόσμον, ἤγουν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὥστε
 ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, δηλονότι ἐξαπέστειλεν
 αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα, γενόμενος ἄνθρω-
 πος, πάθος ὑπομείνη καὶ σταυρὸν καὶ θάνα-
 τον, ὅπως πᾶς ὁ εἰς αὐτὸν πιστεύσας μὴ ἀπο-
 λεσθῆ, εἰς τὴν ἀτελεύτητον κόλασιν κατα-
 δικασθεὶς, ἀλλὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον
 ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ἀλλὰ διὰ τί τοσοῦ-
 τον ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον; — διότι
 ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ τὸ ἐξαιρετικὸν πάντων τῶν
 κτισμάτων αὐτοῦ· κτίσμα ἐστὶν ὁ ἄνθρω-
 πος, ὅστις ἐφανέρωσεν ὑπὲρ πάντα τὰ
 ἄλλα κτίσματα τὴν ἄπειρον σοφίαν καὶ
 δύναμιν τοῦ θεοῦ. Ὁ θεὸς ἐποίησε πρῶτον
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἤγουν πάντα
 τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, πάντα τὰ

πνεύματα καὶ τὰ σώματα· ἔπειτα, ἐνώσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἤγουν πνεῦμα καὶ σῶμα, ἐποίησεν ἐν ἐξ αὐτῶν σύνθετον, καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὐράνιος καὶ ἐπίγειος, πνεῦμα καὶ σῶμα, ἄυλος καὶ ὑλικός, θεοῦ εἰκὼν κατὰ τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, θεοῦ ὁμοίωμα κατὰ τὰ κατορθώματα τῆς ἀρετῆς. Ὄταν δοξολογῶσι τὸν θεὸν οἱ ἄγγελοι, τότε δοξολογεῖ αὐτὸν ὁ οὐρανός· ὅταν διηγῶνται τὴν δόξαν αὐτοῦ τὰ ὑλικά κτίσματα, τότε δοξολογεῖ αὐτὸν ἡ γῆ· ὅταν δὲ λατρεύῃ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος, τότε προσφέρει δοξολογίαν εἰς αὐτὸν ὁ οὐρανός ὁμοῦ καὶ ἡ γῆ, τὰ πνεύματα ὁμοῦ καὶ τὰ σώματα, πᾶσα ἡ κτίσις ἡ ὁρατὴ καὶ ἡ ἀόρατος· διὰ τοῦτο ὁ ἅγιος αὐτοῦ προφήτης, ὅταν ἐστοχάζετο τὴν τοῦ ἀνθρώπου πλάσιν καὶ κατασκευὴν, ἐκπληττόμενος ἐκράυγαζεν

Ἡβλ. 138, « Ἐθαυμαστώθη ἡ γινῶσις σου ἐξ ἐμοῦ, οὐ

5.

» μὴ δύναμαι πρὸς αὐτήν ». Ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀγαπήσας εὐσπλαγχνίσθη, εὐσπλαγχνισθεὶς εὐδόκησε τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου, εὐδοκήσας ἀπέστειλε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μὴ ἀπολεσθῇ, ἀλλὰ σωθῇ τὸ ἡγαπημένον αὐτοῦ πλάσμα, ὁ ἄνθρωπος.

Ἰωάν. 3,

7. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

Ταῦτα τὰ λόγια εἰσιν ἡ βεβαίωσις τῶν προλαβόντων· προλαβὼν εἶπεν, ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, ἵνα σωθῶσι πάντες οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες· νῦν δὲ λέγει, ὅτι οὐκ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ, ἀλλ' ἵνα σώσῃ αὐτόν· Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τῆς πρώτης παρουσίας αὐτοῦ, ὅτε ὡς ἄνθρωπος, περιπατῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκάλεσε πάντας πρὸς μετάνοιαν, ἄλλοτε μὲν λέγων « Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, » ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεισιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐναυτόν Κυρίου δεκτόν· ἄλλοτε δὲ, « Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός »· καὶ ἄλλοτε πάλιν, « Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς ». Εἰς τὴν δευτέραν ὁμοῦ παρουσίαν αὐτοῦ ἔρχεται οὐχ ἵνα σώσῃ, ἀλλ' ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον· διότι καθὼς, ὅταν « Ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, τότε ὁ θεὸς ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἵνα (ἐν ἐλέει) σώσῃ τὸν κόσμον, οὕτως ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἣ ἡμέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν πίστιν παρασχῶν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ».

Λουκ. 4,
18, 19.

αὐτ. 19,
10.

Ματ. 11,
28.

Γαλ. 4,
4.

Ἠβλ. 17,
31.

ἵνα ἁμαρτωλῶν με
καὶ ἀσεβῶν· ἸΑΝΝΟΥ